

VŠĮ PAKAUNĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS LIETUVOS GYDYTOJO PROFESINĖS ETIKOS KODEKSAS

Gydytojo profesinės etikos vertybės slypi senoje garbingoje Hipokrato priesaikoje. Gydytojo profesinė etika pergyveno įvairius raidos tarpsnius. Medicinos mokslo ir technologijų pažanga, visuomenės ir kultūros pokyčiai keitė profesinės etikos turinį. Tačiau pamatinės gydytojo profesinės etikos vertybės išliko. Ir šiandien jos sudaro Pasaulio gydytojų asociacijos parengto Tarptautinio medicinos etikos kodekso bei Helsinkio deklaracijos pagrindą.

Gydytojo profesija yra išskirtinė ir turi kilnią misiją – saugoti žmogaus sveikatą ir gyvybę, padėti išvengti ligų, gydyti pacientus, palengvinti ligų sukeltas dvasines ir fizines kančias.

- Šį Gydytojo profesinės etikos kodeksą (toliau – Kodeksas) priimantys Lietuvos gydytojai,
- ✓ tęsdami profesinės etikos hipokratiškąsias tradicijas,
 - ✓ gerbdami žmogaus orumą ir teises, paciento autonomiją,
 - ✓ gerbdami žmogaus gyvybę nuo prasidėjimo iki mirties,
 - ✓ kurdami pažangų Lietuvos medicinos mokslą ir geros medicinos praktikos principus,
 - ✓ ugdydami pagarbą teisinei valstybei, garbingai ir sąžiningai atlikdami savo pareigas,
 - ✓ siekdami pateisinti gerą gydytojo vardą,
 - ✓ įsipareigoja juo vadovautis ir laikytis toliau išdėstytų principų.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Atlikdamas profesines pareigas, gydytojas:

1.1. laikosi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, įgyvendinamųjų teisės aktų, reglamentuojančių pacientų teises, sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir medicinos praktiką, sveikatos priežiūros įstaigų vidaus (lokalių) tvarkomųjų dokumentų, Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) patvirtintų profesinių standartų (medicinos normų), Kodekso nuostatų, taiko SAM nustatyta tvarka pripažintas diagnostikos ir gydymo metodikas bei technologijas;

1.2. verčiasi medicinos praktika turėdamas įstatymų nustatyta tvarka išduotą galiojančią licenciją pagal įgytą gydytojo profesinę kvalifikaciją;

1.3. nuolat tobulina savo profesinę kvalifikaciją;

1.4. sąžiningai ir atidžiai tvarko medicinos praktikos dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka;

1.5. sveikatos priežiūros paslaugas teikia visiems pacientams, nediskriminuodamas jų dėl lyties, amžiaus, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, seksualinės orientacijos, genetinių savybių, neįgalumo ar kitokiais pagrindais ir nepažeisdamas bendrųjų žmogaus teisių principų;

1.6. sveikatos priežiūros paslaugas teikia rūpestingai, supranta ir vykdo pacientų saugos reikalavimus;

1.7. siekdamas išlaikyti profesinį objektyvumą, vengia diagnozuoti ligas, skirti gydymą ar išrašyti vaistus sau ar savo šeimos nariams bei artimiesiems, išskyrus skubius atvejus, kai kitas gydytojas yra nepasiekiamas;

1.8. negali dirbti būdamas neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų, taip pat jei dirbti visavertiškai neleidžia sveikatos būklė;

1.9. savo profesinėje veikloje yra nepriklausomas ir vengia bendradarbiavimo su komerciniais rėmėjais ar kitais subjektais, jeigu toks bendradarbiavimas ribotų gydytojo sprendimų nešališkumą ar keltų interesų konfliktą;

1.10. savo elgesiu formuoja profesijos įvaizdį visuomenėje, todėl net ir neatlikdamas profesinių pareigų turi vengti elgesio ir viešų pasisakymų, kurie galėtų diskredituoti gydytojo vardą, kenkti jo asmeniniam ir gydytojo profesijos prestižui ir taip silpninti visuomenės pasitikėjimą gydytojo profesija.

II. GYDYTOJO SANTYKIAI SU PACIENTU

2. Atlikdamas savo profesines pareigas gydytojas palaiko su pacientu santykius, kurių pagrindas – abipusis pasitikėjimas ir pagarba.

3. Gydytojo ir paciento tarpusavio santykiai grindžiami paciento sveikatos prioritetu, derinant jį su paciento autonomiškumo užtikrinimu. Tuo atveju, kai pacientas negali savo valios išreikšti pats, jam atstovauja įstatyminiai atstovai arba atstovai pagal pavedimą.
4. Gydytojas gerbia paciento laisvą ir informuotumą pagrįstą profilaktikos, diagnostikos ir gydymo pasirinkimo teisę. Gydytojas aiškiai, suprantamai ir laiku informuoja pacientą apie jo sveikatą, profilaktikos, diagnostikos ir gydymo procedūras, alternatyvių procedūrų panaudojimo galimybes bei riziką ir prognozuojamus rezultatus.
5. Be paciento sutikimo gydytojas procedūras gali atlikti tik būtiniosios medicinos pagalbos teikimo atvejais, kai pacientas negali savo valios išreikšti pats.
6. Gydytojas gerbia paciento teisę pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą ir gydytoją.
7. Gydytojas užjaučia pacientą ir dėmesingai išklauso paciento skundus.
8. Gydytojas apie nepalankią prognozę pacientą informuoja taktiškai ir atsargiai. Tokios informacijos gydytojas gali nesuteikti, tik jei tokia informacija pakenktų paciento sveikatai ar sukeltų pavojų jo gyvybei arba kai pacientas atsisako šios informacijos.
9. Gydytojas gerbia paciento teisę atsisakyti sveikatos priežiūros paslaugų, paciento norą konsultuotis su kitu sveikatos priežiūros specialistu dėl savo sveikatos būklės ar gydymo eigos.
10. Gydytojas gerbia paciento teisę nežinoti ar nebūti informuotam apie sveikatos būklę, ligos diagnozę, sveikatos priežiūros įstaigoje taikomus ar gydytojui žinomus kitus gydymo ar tyrimo būdus, galimą riziką, komplikacijas, šalutinį poveikį, gydymo prognozę, išskyrus atvejus, kai dėl paciento atsisakymo gauti informaciją gali atsirasti žalingų padarinių pacientui ar kitiems asmenims.
11. Gydymo metu gydytojas dėmesingai stebi pacientą, informuoja apie gydymo rezultatus, rekomenduoja tolesnę priežiūrą ar gydymą. Jei gydytojas mato, kad jo kvalifikacija yra nepakankama tolesniam gydymui parinkti, – konsultuojasi su labiau patyrusiu kolega arba perduoda paciento priežiūrą kitam gydytojui (sveikatos priežiūros įstaigai).
12. Pacientui savavališkai pakeitus ar nutraukus gydymo ar diagnostikos procedūras, gydytojas nėra atsakingas už paciento dėl to patirtą žalą, jei pacientas buvo informuotas apie galimas gydymo pakeitimo ar nutraukimo pasekmes.
13. Gydytojas įstatymų nustatyta tvarka laikosi informacijos apie pacientą ir jo sveikatą konfidencialumo reikalavimo: be paciento sutikimo neatskleidžia asmeninės paciento informacijos kitiems asmenims ar institucijoms, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Gydytojas neturi komentuoti konkretaus paciento sveikatos būklės viešumoje. Išimtiniais atvejais, kai gydytojo pagrįstu įsitikinimu yra būtina viešai pareikšti nuomonę dėl konkretaus paciento sveikatos būklės, gydytojas negali atskleisti daugiau informacijos, nei viešai yra pateikęs pats pacientas.
14. Gydytojo asmeniniai įsitikinimai neturi pakenkti pacientui.
15. Gydytojas gali atsisakyti gydyti pacientą, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams, jei pacientas nevykdo savo pareigų, tuo sukeldamas grėsmę savo ir kitų pacientų sveikatai ir gyvybei, arba trukdo jiems gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas. Gydytojas negali atsisakyti gydyti paciento, kai turi būti teikiama būtinoji medicinos pagalba.
16. Jei esant 15 punkte nurodytoms aplinkybėms gydytojas atsisako gydyti pacientą, jis turi informuoti pacientą apie alternatyvias sveikatos priežiūros paslaugų galimybes ir sprendimą dėl tolesnių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo pacientui perduoti įstaigos vadovui.
17. Siekdamas išlaikyti profesinius tarpusavio santykius, gydytojas vengia šališkumo ir intymaus ar seksualinio pobūdžio santykių su pacientais.
18. Gydytojas turi vadovautis sąžiningumo principu, nepriimti jokių tiesioginių ar netiesioginių dovanų.

III.GYDYTOJŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

19. Gydytojų tarpusavio santykiai bei santykiai su kitais sveikatos priežiūros specialistais ir medicinos darbuotojais grindžiami pagarba vienas kitam, pasitikėjimu, geranoriškumu, taktiškumu ir sutarimo siekimu.
20. Gydytojai dalijasi su kolegomis medicinos mokslo žiniomis ir profesine darbo patirtimi.

21. Kilus profesinių abejonių gydytojas kviečia konsultuoti labiau patyrusį kolegą (kolegas).
22. Gydytojas laikosi sąžiningo gydytojo elgesio standarto ir išpėja kolegas, jeigu jų elgesys ar profesinė veikla prieštarauja Kodeksui. Jeigu toks išpėjimas neefektyvus, informuoja įstaigos vadovą. Toks elgesys nėra profesinio solidarumo pažeidimas.
23. Gydytojas turi informuoti įstaigos vadovą apie kolegų sveikatos sutrikimus ar elgesį, keliantį pavojų pacientų sveikatai.
24. Gydytojas susilaiko nuo komentarų, galinčių pakenkti gydytojo profesijos įvaizdžiui ar kolegų reputacijai, kai girdi pacientai, personalas ar visuomenė.
25. Gydytojas viešai vertinti ar komentuoti kolegų darbą gali tik susipažinęs su medicinos praktikos dokumentais arba jeigu jam suteikti įgaliojimai vertinti konkretų klinikinį atvejį.
26. Gydytojais, vykdantys viešojo administravimo funkcijas, turi vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

IV.GYDYTOJŲ TEISĖS

27. Vykdydamas savo profesines pareigas, lemiančias didesnę atsakomybę ir profesinę riziką, gydytojas turi teisę į teisingą profesinio darbo apmokėjimą, saugias darbo sąlygas ir valstybės garantiją nuolat tobulinti profesinę kvalifikaciją.
28. Gerbdamas įstatymus ir kitų teisės aktų reikalavimus, gydytojas turi teisę siūlyti juos keisti, taip pat turi teisę reikalauti keisti individualius teisės aktus, jei jų nuostatos prieštarauja pacientų interesams ar varžo gydytojo profesinę autonomiją.
29. Atlikdamas savo profesines pareigas gydytojas yra nepriklausomas ir vadovaujasi šiuolaikinėmis medicinos žiniomis ir pareiga teikti tik kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas. Jei gydytojo nepriklausomumas yra ribojamas, jis turi teisę kreiptis į ribojimus nustačiusią atsakingą instituciją dėl šių ribojimų panaikinimo. Gydytojas turi teisę informuoti pacientus ir visuomenę apie gydytojų profesinės laisvės suvaržymus.
30. Realizuodamas teisę viešumoje reikšti nuomonę sveikatos priežiūros klausimais kaip privatus asmuo, gydytojas vadovaujasi teisingumo, sąžiningumo ir etikos principais.
31. Veikdamas kaip samdomas darbuotojas, gydytojas turi teisę būti papildomai apdraustas dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos.

V.BIOMEDICININIAI TYRIMAI

32. Gydytojas dalyvauja tik tuose biomedicininuose tyrimuose, kurių atitikimą biomedicininų tyrimų etikos reikalavimams įvertino Lietuvos bioetikos komitetas arba atitinkamas regioninis biomedicininų tyrimų etikos komitetas.
33. Pradėdamas tyrimus, gydytojas būsimą tiriamąjį ar jo atstovą privalo informuoti apie tyrimo tikslus, finansavimo šaltinius, galimą naudą ir žalą bei kitus su tyrimu susijusius klausimus. Asmenį įtraukti į tyrimą galima tik gavus jo laisvą informuotumu grįstą rašytinį sutikimą.
34. Tiriamojo pasirinkimas nedalyvauti tyrime, pasitraukti iš tyrimo bet kuriame tyrimo etape neturi daryti įtakos jo gydymui.

VI.BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Kodekse išdėstyti etikos principai formuoja gerąją medicinos praktiką. Šis etikos kodeksas yra profesionalaus gydytojo elgesio standarto dalis ir yra privalomas kiekvienam Lietuvos gydytojui.
36. Kodekse apibrėžti bendrieji gydytojo profesinės etikos principai ir gairės, todėl jie turi būti suprantami ir interpretuojami laikantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.
37. Tais atvejais, kai gydytojo elgesys profesinėje veikloje nereglamentuojamas įstatymų arba šio Kodekso, jis privalo laikytis gydytojų praktikoje susiformavusių tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir dorovės principus.

VŠĮ PAKAUNĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS AKUŠERIO-GINEKOLOGO PROFESINĖS ETIKOS KODEKSAS

I BENDROJI DALIS

1. Lietuvos akušerių-ginekologų draugijos pareiga - kartu su visuomene gerinti socialinę, ekonominę, kultūrinę ir medicininę motinystės aplinką.
2. Draugija puoselėja geriausias medicinos tradicijas, yra ištikima Hipokrato priesaikai, žmogiškosioms lietuvių tautos požiūrio į šeimą, motiną, moterį tradicijoms ir nuostatom.
3. Pagarba moters valiai, pažiūroms, pasirinkimo teisė derintina su kvalifikuotu ir psichologiškai motyvuotu gydytojo požiūriu į susiklosčiusią situaciją - nėštumo būklę, ligą, gydymo eigą ir procedūras.
4. Draugijos nariai turi siekti ne tik medicininių žinių, tobulinti profesinius įgūdžius, bet ir plėsti savo akiratį: domėtis psichologija, filosofija, sociologija ir kt.
5. Imdamiesi medicininės intervencijos, jie privalo:
 - ✓ atlikti tik tuos veiksmus, kuriuos leidžia kvalifikacija, turimi prietaisai priemonės ir metodai;
 - ✓ veikti tik atsižvelgdami į susiklosčiusią medicininę situaciją ir moters pasirinkimą, o ne į savo socialinius, ekonominius tikslus, vertybines orientacijas;
 - ✓ maksimaliai saugoti gyvybines ligojė galias;
 - ✓ naudoti geriausias turimas medicinines priemones ir taikyti naujausius žinomus metodus nepriklausomai nuo socialinio, ekonominio ligojė statuso;
 - ✓ diegti mokslo laimėjimus.
6. Gydytojas turi teisę gauti išsamią ir objektyvią informaciją apie ligojė, tad būtina gerbti jos atvirumą, gautas žinias saugoti kaip medicininę paslaptį.

2. SPECIALIOJI DALIS

Šeimos planavimas

1. Moteris ir vyras turi teisę pasirinkti kontracepcijos, įteisintos Lietuvos Respublikos įstatymais, būdą.
2. Privalu teikti visokeriopą informaciją ir, aptarus visas alternatyvas, griežtai laikytis laisvo pasirinkimo principo.
3. Gerbdamas pacientės pasirinkimo teisę, gydytojas atsakingas už savo sprendimus ir veiksmus, kai reikia medicininio įvertinimo ar pažeidžiamos teisinės normos.
4. Gydytojas atsako už neteisėtus ar klaidingus sprendimus bei veiksmus, nors jie ir atlikti pacientės pageidavimu. Būtina informuoti pacientę apie procedūros rizikingumą, privalumus, trūkumus bei alternatyvas.
5. Lietuvos akušerių-ginekologų draugija pripažįsta švietimo šeimos planavimo srityje svarbą ir prisideda prie šio darbo.

Nėštumo nutraukimas

1. Nėštumo nutraukimą moters noru reglamentuoja galiojantys Lietuvos Respublikos įstatymai. Tai yra socialinė ir medicininė problema, tad gydytojas privalo aptarti su moterimi jos pasirinkimo galimybes, medicininius ir psichologinius tokio apsisprendimo padarinius.
2. Dėl savo religinių ar moralinių įsitikinimų gydytojas turi teisę atsisakyti nutraukti nėštumą, išskyrus tuos atvejus, kai tai būtina moters gyvybei išsaugoti. Gydytojui atsisakius nutraukti nėštumą, moteris turi būti informuojama, kur gali tai padaryti.
3. Nėštumo nutraukimo būdas turi būti nekenksmingas moters sveikatai.
4. Embrioninių ir vaisiaus audinių negalima naudoti pasipelninti finansiškai.
5. Embrioninių ir vaisiaus audinių eksperimentiniams tyrimams būtinas etikos komisijos leidimas.

Vaisiaus ligų prenatalinė diagnostika

1. Prieš diagnostinius tyrimus (choriono gaurelių biopsija, amniono centezė, kordocentezė) moteris supažindinama su procedūros galimybėmis, privalumais ir rizikingumu.
2. Būsimieji tėvai informuojami apie vaisiaus sveikatą.

3. Pilnavertė medicinos pagalba nėštumo metu, gimdant ir po gimdymo teikiama ir tada, kai diagnozuojama vaisiaus liga.
4. Prenataliniu tyrimu nustatčius vaisiaus apsigimimą, nėštumas nutraukiamas pagal galiojančius šalyje įstatymus.
5. Vaisiaus ligą galint pagydyti ar žinant, kad ji nebūtinai veiks postnatalinio gyvenimo kokybę, stengiamasi atkalbėti nutraukti nėštumą.

Dirbtinis apvaisinimas

1. Dirbtinį apvaisinimą ir genetinės medžiagos donorystę reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai.
2. Dirbtinis apvaisinimas turi būti nekomercinis ir atliekamas tik gydymo įstaigose.
3. Leidimas medicinos įstaigoms ir gydytojams atlikti šią procedūrą išduodamas SAM Lietuvos akušerių-ginekologų draugijos valdybos teikimu.

Naujagimis

1. Bendrieji naujagimio priežiūros principai grindžiami žmogaus teisėmis. Jam visais atvejais teikiama pilnavertė medicinos pagalba.
2. Sveikas naujagimis turi teisę būti su motina.
3. Naujagimis su sunkiais apsigimimais, pažeistas ligos ar visiškai nebrandus turi teisę numirti. Tai sprendžia jo tėvai, remdamiesi gydytojo išvada ir galiojančiais įstatymais.

VŠĮ PAKAUNĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS ODONTOLOGŲ PROFESINĖS ETIKOS KODEKSAS

Preambulė

Odontologų profesinės etikos kodekso (toliau – kodekso) tikslas – tobulinti odontologiją, plėtoti odontologijos kultūrą, ugdyti odontologų tarpusavio palaikymą, pagalbą, pagarbą pacientui ir kolegai, skatinti profesinį specialistų tobulinimąsi ir kvalifikacijos kėlimą, įgyvendinti pagrindinį sveikatos priežiūros veiklos principą – teikti profesionalią odontologinę pagalbą.

Odontologais šiame kodekse yra laikomi gydytojai odontologai, gydytojai odontologai specialistai ir burnos priežiūros specialistai (burnos higienistai, gydytojų odontologų padėjėjai, dantų technikai).

Lietuvos Respublikos odontologų rūmai (toliau – Rūmai) šiame kodekse yra suprantami kaip Rūmų narių visuotinis susirinkimas ar konferencija, Rūmų taryba, Garbės teismas, kitos Rūmų nuolatinės ar laikinosios komisijos bei padaliniai, taip pat Rūmų administracija.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Odontologas privalo sąžiningai ir dorai atlikti savo profesines pareigas, laikytis Odontologų profesinės etikos kodekso reikalavimų. Davę priesaiką odontologai privalo jos laikytis, taip pat privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos įstatymo, Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo, kitų įstatymų bei galiojančių teisės aktų, Rūmų statuto bei kitų Rūmų priimtų dokumentų.

Odontologas turi gerbti visuotinai pripažintus deontologijos ir bioetikos principus.

2. Atlikdamas savo profesines pareigas, gydytojas odontologas yra nepriklausomas. Odontologas profesinės veiklos metu privalo atsiriboti nuo politinės veiklos bei būti neutralus religinių ar kitų kultūrinių pažiūrų atžvilgiu.

3. Odontologas, viešai pasisakydamas (pvz., žodžiu, raštu, per radiją, televiziją, spaudą) turi gerbti savo profesiją.

4. Odontologo pareiga - aktyvi profesinė veikla, pagalbos teikimas pacientams, pagarba odontologo vardui ir savo profesijai.

5. Valstybės, savivaldybės, privačioje ar nevyriausybinėje įstaigoje dirbantis odontologas turi dorai atlikti visus darbdavio įpareigojimus, išskyrus tuos, kurie prieštarauja profesinės etikos ir odontologijos principams.

6. Odontologas gali naudotis tik jam priklausančiais profesijos ir mokslo vardais.

7. Už visuomenės pasitikėjimą silpninančius ir odontologo vardą žeminančius poelgius, neužtraukiančius baudžiamosios atsakomybės, šie specialistai atsako drausmine tvarka. Tokiais poelgiais tarp kitų gali būti pripažįstama:

- 1) gydytojo priesaikos sulaužymas;
 - 2) Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos įstatymo, Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo ir/ar Rūmų statuto pažeidimas;
 - 3) profesinių žinių ir profesinių gebėjimų nepakankamas tobulinimas;
 - 4) odontologų savivaldos institucijų nurodymų nevykdymas, be pateisinamų priežasčių neatvykimas į savivaldos institucijų rengiamus posėdžius ir kitus renginius, į kuriuos buvo laiku ir tinkamai pakviestas ir kuriuose jam privalu dalyvauti, taip pat laiku nepranešimas apie negalėjimą juose dalyvauti;
 - 5) nepadorus, nesąžiningas profesinės pareigos vykdymas;
 - 6) nepagarbus elgesys viešose vietose arba su aplinkiniais;
 - 7) nesąžininga konkurencija su kitais odontologais (odontologų netinkamas savęs reklamavimas, kitų odontologų veiklos menkinimas ar savęs specialus ir išskirtinis aukštinimas, pacientų nuteikimas ar kurstymas prieš kolegas dėl jų darbo ir pan.);
 - 8) konfidencialumo principo pažeidimas profesinių pareigų atlikimo metu;
 - 9) pareigų vykdymas, apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų;
 - 10) atsisakymas mokėti Rūmų veiklos rėmimo privalomas įmokas;
 - 11) netvarkinga odontologo išvaizda darbo metu;
 - 12) nesilaikymas Rūmų statuto, reikalavimų, nustatytų odontologų reklamai, kainodarai.
8. Odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos (klinikos, kabineto) pavadinimas, pagal kurį pacientas pasirenka paslaugą, neturi būti klaidinantis.

II. ODONTOLOGŲ SANTYKIAI SU KOLEGOMIS

9. Odontologų tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu, sąžiningumu, draugiškumu, taktiškumu ir mandagumu. Odontologai turi padėti vienas kitam profesinėje veikloje, jeigu tai neprieštarauja paciento interesams. Darbo metu vengti neatitinkančių profesinės etikos normų pokalbių apie kito odontologo asmenybę.

10. Atsiradus sunkumų sudarant gydymo planą ir taktiką, gydytojas odontologas turi tartis ir derinti gydymo metodikas su gydytoju odontologu specialistu.

11. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas privalo konsultuotis su savo kolegomis, naudotis jų žiniomis ir patirtimi, saugodamas paciento gerovę.

12. Jei odontologas mano, kad jo kolega pažeidė šį etikos kodeksą, jis turi atkreipti į tai kolegos dėmesį.

13. Bet kokį ginčą odontologai privalo pirmiausia stengtis išspręsti abipusiu susitarimu.

14. Tik pranešęs Rūmų tarybai ir pastarajai neišsprendus ginčo, odontologas gali imtis procesinių veiksmų prieš savo kolegas.

III. ODONTOLOGO SANTYKIAI SU PACIENTAIS

15. Odontologas, tarnaudamas pacientui ir visuomenei, privalo laiku suteikti pacientui kompetentingą medicinos ar odontologijos pagalbą, teikti profesines paslaugas, nepaisydamas paciento rasės, tikėjimo, lyties ar lytinės orientacijos, politinių pažiūrų ir tautybės. Odontologas turi aktyviai dalyvauti ligų prevencijos veikloje ir propaguoti sveiką gyvenimą.

16. Odontologas gali atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja odontologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar odontologo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba.

17. Odontologas privalo teikti teisingą ir objektyvią informaciją pacientui ar trečiajam asmeniui apie savo atliekamus diagnostikos, gydymo ar profilaktikos veiksmus.

18. Odontologas privalo teisingai informuoti pacientą ar tretįjį asmenį apie jo paslaugos kainą. Prieš pradėdamas gydymą, būtina teisingai informuoti pacientą ar tretįjį asmenį apie odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugų kainą, išskyrus atvejus, kai pacientui būtina neatidėliotina pagalba.

19. Iš anksto neaptartas, nemotyvuotas mokesčio už gydymą didinimas be paciento sutikimo yra profesinės etikos pažeidimas.

20. Odontologas turi teisę teikti paslaugas nemokamai.

21. Nepriklausomai nuo įstaigos nuosavybės formos odontologas, teikdamas nemokamas paslaugas (laiduojamas valstybės ar savivaldybių), turi vadovautis teisės aktų reikalavimais, negali reikalauti iš paciento ar jo atstovų papildomo asmeninio atlygio jokia apmokėjimo būdu ar forma. Tokie patys reikalavimai taikomi ir teikiant nemokamas paslaugas, pilnai finansuojamas labdaros fondų ar kitų paramos teikėjų.

22. Odontologas gali pradėti pacientą gydyti tiksliai ir visokeriopai jį ištyręs, nustatęs anksčiau buvusias ligas ir paciento organizmo ypatumus. Išimtis sudaro atvejai, kai odontologo patarimas gali būti duotas nematant paciento – elektroninėmis ryšio priemonėmis (elektroniniu paštu, interneto svetainėje), telefonu, mobiliuoju telefonu ir pan.

23. Odontologas, teikdamas diagnostikos, profilaktikos, gydymo paslaugas ar konsultuodamas, negali viršyti savo profesinės kompetencijos ir sugebėjimų.

24. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas nepalankią prognozę pacientui turi pasakyti taktiškai ir atsargiai.

25. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas turi teisę nepateikti pacientui informacijos apie diagnozę arba neigiamą prognozę, jeigu ši informacija, jo manymu, sukeltų kančių, neigiamų padarinių paciento sveikatai.

26. Odontologas, siūlydamas gydymo priemones ir pagrįstas alternatyvas, privalo informuoti pacientą taip, kad šis galėtų pasirinkti gydymą.

27. Odontologas, jo teikiamoms odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugoms negali suteikti terminuotos garantijos, išskyrus garantiją neišimamiems dantų protezams kaip gaminiams (prietaisams).

(Pakeitimas priimtas 2008 m. gegužės 23 d. Lietuvos Respublikos odontologų rūmų Narių visuotiniame susirinkime)

28. Odontologas savo sutikimą tarnauti visuomenei turi rodyti savo, profesine ir visuomenine veikla. Ši veikla turi padėti išlaikyti arba didinti pagarbą odontologo specialybei.

29. Odontologui draudžiama skelbti profesines paslaugas neatitinkančias jo kompetencijos, kvalifikacijos.

30. Odontologas gali naudoti ir siūlyti pacientui tik leidžiamus naudoti odontologinei priežiūrai prietaisus, vaistus ar medžiagas.

31. Odontologas negali vykdyti paciento prašymų, kurie verčia imtis neteisėtų priemonių bei būdų. Odontologas neprivalo jų tenkinti, jei šie prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams, įstatymų lydymiesiems aktams bei teisėtai priimtomis ir galiojančioms institucijų taisyklėms.

32. Odontologas privalo saugoti paciento ligos įrašų konfidencialumą. Gydytojo odontologo, gydytojo odontologo specialisto įrašai apie paciento sveikatą turi būti nuoseklūs ir skirti paciento gerovei saugoti. Pacientui ar jį gydančiam kitam gydytojui paprašius, gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas turi pateikti informaciją, kuri būtų naudinga pacientui gydyti.

33. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas privalo saugoti savo pacientų sveikatą, pavesdamas atlikti darbus tik kvalifikuotam pagalbiniam personalui (gydytojo odontologo padėjėjui, burnos higienistui ar dantų technikui), kontroliuoti pagalbinio personalo vykdomą paciento priežiūrą.

34. Odontologas privalo kreipti pacientų, visuomenės, valstybinių ir vietos savivaldos institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir kitų fizinių bei juridinių asmenų dėmesį į sveikatos saugojimo svarbą.

IV. ODONTOLOGO SANTYKIAI SU MEDICINOS IR FARMACIJOS PRAMONE

35. Odontologas privalo atsisakyti medicinos pramonės atstovų teikiamų siūlymų, ribojančių arba galinčių apriboti profesinės nuomonės objektyvumą arba sukeliančių abejonių pasitikėjimu odontologo profesija.

36. Odontologas turi teisę gauti adekvatų užmokestį iš vaistų ar medicinos įrangos gamintojo už tyrimų atlikimą ir/ar mokymus, kurie gilina medicinos ir profesines žinias, jeigu tai atitinka odontologo darbą.

37. Odontologas, susijęs su medicinos pramone finansiniu, asmeniniu ar kitokiu būdu, privalo priimti objektyvius klinikinius sprendimus.

38. Skaitydamas paskaitas, pranešimus, publikuodamas straipsnius ir panašiose veiklos srityse, odontologas privalo pasakyti klausytojams, leidinių redaktoriams arba atsakingiems asmenims apie jo ryšius su medicinos pramonės įmonėmis ir jų rėmimą. Būtina nurodyti galimas interesų konfliktų priežastis.

39. Odontologas, dalyvaudamas biomedicininuose tyrimuose, kuriuos vykdo arba finansuoja medicinos ar farmacijos pramonės įmonės, privalo įsitikinti, jog šie tyrimai neprieštarauja etikos principams.

40. Odontologas, dalyvaudamas vaistų ar medicinos prietaisų tyrimuose, privalo reikšti objektyvias pastabas, siekti, kad neobjektyvūs, nepagrįsti arba tyrimais neįrodyti duomenys nebūtų skelbiami.

41. Odontologas negali pritarti ir leisti naudoti savo vardo komerciniais tiksliais.

V. ODONTOLOGO SANTYKIAI SU SAVIVALDOS INSTITUCIJOMIS

42. *negalioja nuo 2007 m. gegužės 25 d.*

43. Odontologo ir Rūmų grindžiami abipuse pagarba, geranoriška ir aktyvia pagalba. Viešai kalbėdamas odontologas neturi teisės žeminti Rūmų vardą.

44. Išrinktas į Rūmų valdymo organus odontologas privalo aktyviai dirbti visuose posėdžiuose ir susirinkimuose, o negalėdamas juose dalyvauti dėl svarbių priežasčių, laiku apie tai pranešti. Dėl vienokių ar kitokių priežasčių nustojęs vykdyti profesines pareigas, privalo sustabdyti savo įgaliojimus šioje institucijoje.

45. Odontologas, kurio drausmės byla nagrinėjo Rūmų garbės teismas ir jį išteisino, turi teisę gauti iš Rūmų visokeriopą pagalbą gindamas savo gerą vardą, reputaciją ir gauti kompensaciją už neturtinę žalą.

46. Odontologas privalo kruopščiai ir atsakingai vykdyti Rūmų priimamus sprendimus (nutarimus), kviečiamas laiku atvykti bei bendradarbiauti. Jei odontologas negali to padaryti, privalo nedelsdamas apie tai pranešti ir tinkamai patvirtinti.

47. Jeigu Rūmai kreipėsi į odontologą su paklausimais, jis privalo nustatyti terminu ir forma į juos atsakyti.

VI. GYDYTOJŲ ODONTOLOGŲ IR/AR ODONTOLOGINĖS PRIEŽIŪROS (PAGALBOS) ĮSTAIGŲ REKLAMA

48. Odontologui, reklamuojančiam teikiamas paslaugas, draudžiama:

1) viešai lyginti savo teikiamas paslaugas su kito odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos teikiamomis paslaugomis, nurodant savo privalumus;

2) viešai pateikti neatitinkančią tikrovės informaciją apie odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos privalumus, apgaulingai pateikti reklamoje kainas;

3) naudoti paciento vardą, pavardę, įvaizdį, remtis sveikatos priežiūros valdymo institucijų, sveikatos priežiūros specialistų ar jų profesinių organizacijų rekomendacijomis.

49. Odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos reklama nelaikoma:

1) duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas informaciniuose leidiniuose, oficialiuose įstaigos blankuose, vizitinėse kortelėse, ant reprezentacinių daiktų (pvz. rašiklių, kitų rašymo reikmenų, dovanų, suvenyrų ir panašiai);

2) duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas odontologo parengtose knygosė bei kituose leidiniuose, kurie išleisti gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos lėšomis;

3) dalyvavimas ir kalbėjimas televizijos, radijo laidose, seminaruose, konferencijose ir panašiuose renginiuose;

4) straipsnių paskelbimas ar nuomonės reiškimas per spaudą ir kitas žiniasklaidos priemones;

5) odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos dalyvavimas renginiuose ir jų visokeriopus rėmimas. Labdaros ar paramos teikimas, gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos nurodymas rėmėjais, labdaros ar paramos davėjais.

Duomenys apie odontologą – tai trumpi odontologo biografijos duomenys (curriculum vitae), užsienio kalbų mokėjimas, specializacija ir kiti panašūs duomenys. Pateikiant duomenis negalima menkinti ir aukštinti kitų odontologų ir savo profesinės veiklos.

Duomenys apie odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą – tai įstaigos adresai, telefonų ir faksų numeriai, elektroninio pašto adresai, interneto svetainių adresai ir kiti panašūs duomenys, įstaigos veiklos aprašas, duomenys apie įstaigos odontologus, ir pan. Pateikiant duomenis negalima menkinti ir aukštinti savo ir kitų odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų profesinės veiklos.

Informaciniai leidiniai - tai duomenis apie odontologus ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigas pateikiantys bendrojo pobūdžio ir/ar specializuoti leidiniai (spaudiniai), odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų brošiūros, informaciniai pranešimai, kuriuos parengė šie asmenys. Informaciniai leidiniai platinami viešai, tarp jų ir elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos svetaines internete.

50. Odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūrą vykdo Odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūros komisija.

VII. BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

51. Odontologas privalo profesinės veiklos klausimus spręsti laikydamasis šio kodekso.

52. Odontologas privalo laikytis susiformavusių odontologijos tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir dorovės principus.

VŠĮ PAKAUNĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS SLAUGYTOJO PROFESINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. PASKIRTIS

1. Slaugytojo profesinės etikos kodeksas apibrėžia moralinius slaugos aspektus, kurie lemia slaugytojo profesinės veiklos esmę bei vertybes.

2. Slaugytojo profesinės etikos kodeksas privalomas visiems slaugytojams, slaugos dėstytojams ir studentams, kurių veikla susijusi su slaugos mokslu ir praktika.

3. Savo apsisprendimą laikytis profesinės etikos kodekso slaugytojai, dėstytojai, studentai pareiškia viešame renginyje, kuris protokoluojamas.

4. Iš asmenų, įsipareigojusių laikytis Slaugytojo profesinės etikos kodekso, bendradarbiai ir visuomeninės organizacijos turi teisę pareikalauti pasiaiškavimo dėl veiksmų, neatitinkančių profesinės etikos kodekso nuostatų ir ištaisyti padarytas klaidas.

II. NUORODOS

1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas.
2. Tarptautinis Slaugytojo profesinės etikos kodeksas.

III. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Slaugytojo profesinės etikos kodeksas reglamentuoja slaugytojų profesinę, etinę bei moralinę atsakomybę vykdant pagrindinę pareigą - sveikatos stiprinimą, ligų prevenciją, sveikatos grąžinimą ar skausmo sumažinimą.

2. Slaugytojai sveikatos priežiūros paslaugas teikia asmenims bei visuomenei.
3. Slaugytojai privalo gerbti žmogaus orumą, laisvę bei teises.
4. Slaugytojai gerbia visus žmones, nepriklausomai nuo jų amžiaus, lyties, rasės, tautybės, religijos bei socialinės padėties.
5. Slaugytojai geranoriškai bendradarbiauja su kolegomis bei kitais sveikatos priežiūros darbuotojais, saugo profesinę nepriklausomybę ir profesijos prestižą.
6. Profesinė etika grindžiama bendrosios etikos principais. Slaugytojo profesinės etikos kodekse yra šešios normos, susijusios su slaugytojų veikla:
 7. Slaugytojas ir pacientas;
 8. Slaugytojas ir praktika;
 9. Slaugytojas ir visuomenė;
 10. Slaugytojas ir bendradarbiai;
 11. Slaugytojas ir profesija;
 12. Slaugytojas ir politiniai sprendimai.

IV. SLAUGYTOJAS IR PACIENTAS

1. Pagrindinė slaugytojo pareiga - pagalba žmonėms, kuriems reikalinga slauga.
2. Slaugytojas, teikdamas paslaugas, kuria aplinką, užtikrinančią pagarbą individo vertybėms, papročiams bei dvasiniams įsitikinimams.
3. Slaugytojas užtikrina asmeninės informacijos konfidencialumą ir vadovaujasi profesine kompetencija bei teise dalintis tokia informacija.
4. Slaugytojo pareiga - visuomenės sveikatos poreikių tenkinimas.
5. Slaugytojas prisideda prie sveikatos stiprinimo, padeda susitaikyti su negalia ar palengvina kančias.
6. Slaugytojo pareiga - žiniomis, elgesiu, bendravimo kultūra kelti profesijos prestižą.
7. Teikdamas slaugos paslaugas, slaugytojas savo elgesiu formuoja profesijos įvaizdį visuomenėje.

V. SLAUGYTOJAS IR PRAKTIKA

1. Slaugytojas bendradarbiauja su kolegomis - slaugytojais, gydytojais, slaugos administratoriais, pacientų organizacijomis ir kitų sričių atstovais, kurie rūpinasi žmonių sveikata.
2. Slaugytojas imasi atitinkamų veiksmų, kuomet bendradarbio veiksmai ar elgesys kelia pavojų paciento sveikatai ar gyvybei.

VI. SLAUGYTOJAS IR VISUOMENĖ

1. Slaugytojas atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant slaugos mokslo pasiekimus klinikinėje praktikoje.
2. Slaugytojas tobulinasi ir kelia profesinę kvalifikaciją studijuodamas mokslinę, metodinę slaugos literatūrą ar atvirose diskusijose įrodo savo sugebėjimą analizuoti, argumentuoti, teisingai spręsti asmenų sveikatos problemas.
3. Slaugytojas aktyviai dalyvauja slaugos praktikos tyrimuose.
4. Profesinė etika siejama su slaugos mokslo ir praktikos raida, naujų profesinių žinių sklaidimu bei technologijų tobulinimu.

VII. SLAUGYTOJAS IR BENDRADARBIAI

1. Slaugytojas bendradarbiauja su valdžios institucijomis ir informuoja apie pacientų sveikatos priežiūros poreikius.
2. Slaugytojas bendradarbiauja su finansavimo institucijomis ir siekia, kad ištekliai būtų teisingai skirstomi atsižvelgiant į poreikius ir galimybes.
3. Slaugytojas dalyvauja profesinės organizacijos, įstatymų leidybos veikloje, gina socialines slaugytojų darbo sąlygas.